

Pareltjes

met informatie over de geschiedenis van Rossum

Verspreiding vindt plaats via de website

van de Dorpsraad van Rossum

Contactadres: pareltjesrossum@gmail.com

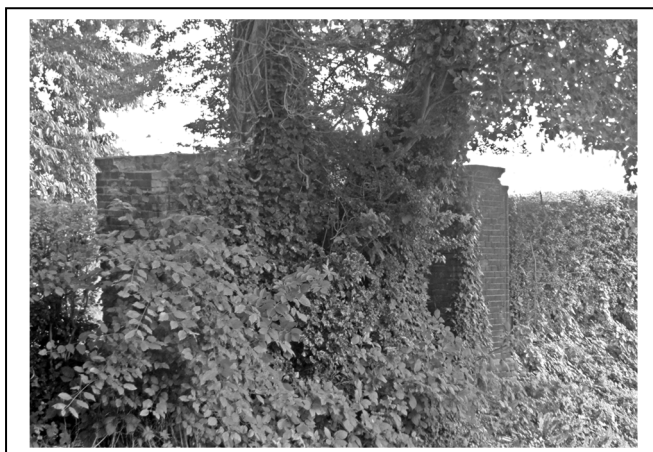
nummer 26, juni 2023

De aanleg van de begraafplaats aan de Van Randwijkstraat

Rossum begroef haar doden tot 1866 op het kerkhof van de hervormde kerk aan de Maasdijk. Daar was ook een gedeelte voor katholieke doden gereserveerd.

In het begin van het jaar 1866 wordt besloten een nieuwe begraafplaats te vestigen aan de Koningstraat. Op 15 juni 1866 bieden burgemeester James Enslie en wethouder Jan Willem Dingemans gegadigden die de begraafplaats willen aanleggen een bestek aan, waarin

het werk in alle details wordt opgesomd. Er is dus een 'openbare aanbesteding'. De begraafplaats wordt gesitueerd op grond die 'het Bakerbosch' wordt genoemd, wellicht omdat in de Koningstraat destijds een baker woonde die alle Rossumse kinderen hielp ter wereld te komen. De aanbesteding wordt goedgekeurd door burgemeester Enslie en secretaris Jan Gerrit de Krijger. Maar ook ondertekend door J.A. Vermeeren, H. Feenstra en P.A. de Haas. De laatste is gemeentelijk veldwachter. Voor de registratie van het document moet de gemeente f 4,48⁵ betalen. In het bestek staat dat de aannemers bekwaam moeten zijn en 'ter goeder naam bekend'.

Aannemer Hendrik Hoskam doet grondwerken. Hij brengt de grond vanuit het 'Pastorieweike'

naar de westzijde van de nieuwe begraafplaats voor f 1 per kubieke meter, maar H. de Leeuw, Joh. van Ooijen en H. Hoskam (dit is dezelfde als degene die hiervoor wordt genoemd (de handtekeningen zijn namelijk identiek) schrijven voor het grondvervoer in voor 90 cent per kubieke meter.

In de Algemeene Beschrijving van de voorwaarden voor het werk lezen we waaruit het werk bestaat: a. het graven van een sloot, b. het leggen van een aarden dam tussen de straat en het nieuw aan te leggen kerkhof, c. het egaliseren van de afgegraven grond op het kerkhof, d. het maken van voetpaden, e. het metselen van twee steenen pilasters, f. het leveren en plaatsen van een gegoten of geslagen ijzeren hek met sluiting, g. het maken van een lijkenhuisje, h. het metselen van twee muurtjes in den kweldam en i. het leveren en plaatsen van een sparronmheining. De maten van het een en ander worden nauwkeurig gegeven. Zo moet het lijkenhuisje buitenwerks 6 el lang zijn, 3 el breed en 2,6 el hoog tot onder het dak, en tot den top 3,6

el. Het fundament moet in aanleg zwaar zijn 2½ steen of 57 duim, 'hetzelve 3 maal te versnijden

vanaf 45 duim onder peil tot 10 duim onder peil en op te hekken van 1 steen of 0,23 el.'

In 1907 is er behoefte om de begraafplaats aan de westkant fors uit te breiden. Ook hiervan is er een bestek met voorwaarden samengesteld. Het is de bedoeling de begraafplaats dan tevens op te hogen langs de Koningstraat, over ongeveer 50 meter. De kleigrond hiervoor moet weer vanuit het Pastorieweike worden aangevoerd. Een 'deskundige' zal de prijs hiervoor bepalen. Voor het werk zijn 40 werkdagen uitgetrokken. Als dat te weinig is, zal voor elke werkdag *f* 5 boete worden ingehouden op de afrekening, die in 6 termijnen zal worden uitbetaald. De polderbode Willem Cretier geeft inlichtingen over de werkzaamheden. De laagste inschrijvers op dit werk waren Johannes van Lent, Willem van Lent en Leonardus Gerlag, alle wonende te Dreumel, voor 59 cent per kubieke meter. Joh. Vink, eveneens uit Dreumel, wil dit werk uitvoeren voor 0,90 cent per kubieke meter. P. van Herpen heeft ook deelgenomen aan de inschrijving. Hij wil het werk uitvoeren voor 79 cent de kubieke meter grond die wordt vervoerd. Johannes Leenders uit Rossum is de hoogste inschrijver. Hij wil het werk uitvoeren voor *f* 1,17⁵.

Het valt op dat er dus een 'oud' gedeelte is, dat naast de parkeerplaats van de huidige supermarkt is gelegen, en een 'nieuw' gedeelte dat uit 1907 stamt en dat aan de zuid-westkant van de begraafplaats ligt. Het oudste gedeelte had de toegang in de Koningstraat, wat nog te zien is door de twee gemetselde kolommen die zich daar bevinden; weliswaar verwilderd door bomen en struiken, maar nog goed zichtbaar.

Na enige tijd heeft geen ingang meer aan de Koningstraat, maar wordt de ingang van de begraafplaats is aan de Van Randwijkstraat gesitueerd. Wanneer dat precies is gebeurd, is onbekend, maar in ieder geval na de aanleg van de Van Randwijkstraat.

Er zijn zowel op het oude als op het nieuwe gedeelte bijzondere graven. Door het ontbreken van onderhoud zijn er in de afgelopen decennia grafkelders en graven sterk beschadigd. Er wordt gedacht aan herstel van deze graven omdat ze een monumentale betekenis hebben. Maar dat is een heel werk en kost veel tijd. In het oude gedeelte vindt men grafkelders van telgen van de familie Van Randwijk. Maar ook de graven van twee kinderen van de voor Rossum zo belangrijke onderwijsfamilie Van Hoften liggen daar. Op het nieuwe gedeelte ligt onder meer het oorlogsgraf van Emile van Brücken Fock, die in de Tweede Wereldoorlog is omgekomen bij zijn vlucht van de bezette Bommelerwaard naar het bevrijde Brabant. Er zijn ook grafmonumenten die een bijzondere betekenis hebben, zoals een graftrommel uit het begin van de vorige eeuw. Van veel Rossummers liggen voorouders op deze begraafplaats. Er zijn echter ook veel graven geruimd, waarbij het niet zeker is of daarin te rigoureuus te werk is gegaan. Het is de bedoeling dat de begraafplaats aan de Van Randwijkstraat in de komende jaren zal worden opgeknapt. Daar is een werkgroep vanuit de Rossumse bevolking mee bezig. Wie over de graven die er nu nog liggen iets wil zeggen, verzoeken we contact met ons op te nemen: pareltjesrossum@gmail.com.

De Pareltes worden geschreven door de leden van een werkgroep van de Dorpsraad van Rossum, onder coördinatie van Hans ter Heege. De Dorpsraad heeft het eigendomsrecht van de Pareltes.